

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут, а ПРЕМА ПОТРЕБИ и више пута недељно. ПРЕТПЛАТА СЕ ПОЛАЖЕ У НАПРЕД, и то најмање за пола године, код свију ПОЛИЦИЈСКИХ власти, и износи: 20 динара на годину за државна и општинска надлештва, а за све друге ПРЕТПЛАТНИКЕ у ОПШТЕ 12 динара годишње. ЗА ИНОСТРАНСТВО: годишње 24, полугодишње 12 динара у злату. ПОЈЕДИНИ БРОЈЕВИ „ПОЛИЦИЈСКОГ ГЛАСНИКА“ НЕ ПРОДАЈУ СЕ. РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЋАЈУ.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Његово Величанство Краљ Петар I, благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, одликовати:

Орденом Светог Саве
ТРЕЋЕГ СТЕПЕНА:

Д-р Животу Јанковића, шефа одељења опште државне болнице;

Д-р Николу Ђорића, физикуса округа врањског, и

Д-р Милорада Гођевића, шефа општинских лекара у Београду.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 1. јануара 1912. године, у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I, благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, одликовати:

Орденом Светог Саве
ЧЕТВРТОГ СТЕПЕНА:

Петра Ђ. Благојевића, начелника округа нишког;

Стевана Живановића, начелника округа чачанског;

Драгољуба Миливојевића, начелника округа пожаревачког;

Александра Кузмановића, секретара Министарства Унутрашњих Дела, и

Ранка Д. Трифуновића, члана Управе вароши Београда.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 1. јануара 1912. године у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I, благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, одликовати:

Орденом Светог Саве
ЧЕТВРТОГ СТЕПЕНА:

Д-р Михаила Радовића, управника чачанске болнице;

Д-р Властимира Јанковића, управника зајечарске болнице;

Д-р Михаила Стевановића, шефа одељења опште државне болнице;

Д-р Леона Коена, секундарног лекара опште државне болнице;

Д-р Михаила Лешчинског, општинског лекара;

Д-р Добривоја Герасимовића, самоуправног лекара округа крагујевачког;

Д-р Светозара М. Марковића, приватног лекара из Београда, и

Д-р Максима Максимовића — Ердељца, физикуса округа ужичког.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 1. јануара 1912. год. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I, благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, одликовати:

Орденом Светог Саве
ПЕТОГ СТЕПЕНА:

Д-р Михаила Михаиловића, лекара среза моравског, округа пожаревачког;

Д-р Станоја Нешвића, општинског лекара;

Д-р Неду Нешковића, лекара среза трстеничког;

Д-р Милена Деспотовића, лекара среза јадранског;

Д-р Венцеслава Спејскога, лекара среза трнавског, и

Д-р Алексу Савића, лекара среза прокупачког.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 1. јануара 1912. године, у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I, благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, одликовати:

Орденом Светог Саве
ПЕТОГ СТЕПЕНА:

Младена Боторића, кмета београдске општине;

Ђоку Јовановића, кмета београдске општине, и

Андру Јовановића, кмета крагујевачке општине.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 1. јануара 1912. године у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I, благоволео је на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за начелника друге класе среза подунавског Бранка П. Вукојевића, начелника исте класе среза јасеничког, округа смедеревског, по молби;

за начелника друге класе среза јасеничког, округа смедеревског, Зарију Варјачића, начелника исте класе среза подунавског, по молби;

за секретара друге класе начелства округа крајинског Ђорђа Матејића, начелника исте класе среза поречког, по службеној потреби;

за начелника треће класе среза поречког Милана Првуловића, секретара исте класе начелства округа крајинског, по службеној потреби, и

за полицијског писара прве класе среза трнавског Андреју Цветковића, полицијског писара исте класе начелства округа пиротског, по службеној потреби.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 28. децембра 1911. године, у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I, на предлог Министра Унутрашњих Дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је:

Да се Сима Обреновић, комесар топчидерске полиције у рангу начелника средског прве класе; и

Љубомир Јоцић, секретар друге класе начелства округа пожаревачког, на основу §. 70 закона о чиновницима грађанског реда ставе у стање покоја с пензијом, која им према годинама службе припада.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 28. децембра 1911. године, у Београду.

СТРУЧНИ ДЕО

РЕОРГАНИЗАЦИЈА ПОЛИЦИЈЕ

Реорганизација наше полиције, започета озбиљно доношењем закона о сред-

WWW.UNILIB.RS
ким и градским судовима, биће у овој години, судећи по свему, дефинитивно изведена.

Као што је већ познато, г. Стојан Протић, као заступник Министара Унутрашњих Дела донео је прошле год. начелну одлуку: „да се приступи прибирању потребног материјала и потребних података за израду законских пројеката о реорганизацији наших полицијских власти и установа“, и у овом циљу одређени су писац ових редова и г. Ж. Лазић, члан Управе града Београда да у Швајцарској, Белгији, Аустро-Угарској, Италији, Баварској, Баденској и Виртембергу проуче на лицу места:

а) Организацију и функционисање целокупне унутарње управе у овим државама;

б) Организацију њихових полицијских и општинских власти и борбу против криминалитета у опште, и

в) Уређење самоуправних тела — окружних, средњих и општинских — и њихов однос према држави и њеним органима.

Поред овога одлучено је, да се и од окружних и средњих начелника траже мишљења о изменама које би, у изложеном правцу, требало учинити у нашем законодавству, а нарочито у законима о уређењу округа и срезова и општинама.

Без сумње у циљу проучавања прикупљеног материјала, активнији рад на реорганизацији полиције застао је моментано, али ми имамо пуно уверења да ће он још у првој половини ове год. бити озбиљно настављен.

Донеста је било крајње време да се једном приступи озбиљној реорганизацији наше полиције, чија се организација датира, у главном, још од пре пола века, када су друштвени односи и прилике били много простији и неразвијенији, а живот скоро патријархалан. Међутим, између данашње организације наших полицијских власти и њихове првобитне организације у „Устројенију окружни начелстава“ од 12 маја и 8. јуна 1839, и у „Устројенију управитељства вароши Београда“ од 11. јула 1860. год, нема готово никакве разлике. Може се слободно рећи да је наша полиција остала у главном неизмењена све до до ношења закона о средњим и градским судовима, док су готово све наше државне институције претрпеле до данас знатне измене, у својим првобитним организацијама — измене које су захтевале развитак и потребе савременог друштва.

* * *

Питање о реорганизацији наше полиције веома је важно и озбиљно, и од његовог правилног решења зависи цео рад и успех будућих реорганизованих полицијских власти. Са овог разлога неопходно је потребно да се оно и у јавности што детаљније претресу, и да се, бар неке начелне ствари, дефинитивно пречисте. А оваквих начелних ствари има повисе. Примера ради да поменемо питање о жандармерији, које је неколико пута претресано у „Полицији“ за прошлу год. са прилично нетачним појмовима о односу жандармерије према грађанским властима,

Уз материјал, који смо прикупили о полицијским и општинским властима у Швајцарској и Белгији, ми смо дали и један нацрт реорганизације наше полиције о коме, разуме се, има тек да се дискутује. Предајући га, у том циљу, јавности, ми унапред изјављујемо да ћемо примити и штампати у овом листу сваки објективан и образложен напис о овој ствари.

* * *

Пре него што бисмо прешли на нашу полицију, сматрамо за дужност да у најкраћим потезима дамо општу слику полиције у Швајцарској и Белгији, које су биле предмет нашег проучавања, и да на овај начин многе ствари још у самом почетку поставимо, по могућству, на њихово право место. Тако:

1. И у Швајцарској (са изузетком женевског кантона) и у Белгији полицијска власт врло је слаба и готово сва у рукама општина. Ова слабост, која је донекле санкционисана и позитивним законима, још је више потенцирана последицама изборног система полицијских и општинских органа, у коме се партијски интереси истичу изнад свега. Не зна се да ли у овом погледу стоји горе Швајцарска или Белгија. У бернском кантону н. пр. народ директно бира и полицијске и судске органе. Према тврђењу једног вишег полицијског чиновника у Берну, у једном округу бернског кантона био је пре 2 год. изабран за окружног начелника један фабрикант меса који, разуме се, није имао ни појма о полицијским дужностима. По уверавању овог истог чиновника, овај начин бирања полицијских органа фаталан је за успешан полицијски рад, јер изабрани органи воде, на првом месту, рачуна о својим политичким пријатељима.

Са полицијом у Белгији још је горе, јер је потпуно децентралисана и скоро сва у рукама општина. Нарочито рђаво стоји са полицијом безбедности, која је у надлежности и министра правде и министра унутрашњих дела.

Пре 5 год. извршен је у Брислу један гнусан злочин: једна девојчица од 8 год. злоупотребљена је једног вечера а потом ишчеречена на комаде. Овај страховити злочин силно је узбудило јавно мњење, јер се десио у једној доста живој бриселској улици. Пуне три год. трагала је полиција за извршиоцем злочина али, и поред обећане награде од 20.000 дин. није успела да пронађе злочинца. Ово је дало повода једном одличном правнику и адвокату, Др Лују Франку, да напише читаву студију о бриселској полицији (Le crime de la rue des hirondelles — Etude de police criminelle, Paris, 1909), у којој је подвргао критичкој оцени цео њен рад у овој ствари, као и њену организацију у опште. Ево шта он вели:

— Нећемо говорити о начинима на које је ова истрага вођена. Они се одликују пометеношћу, неразвијеношћу, чудноватошћу, понекад и глупошћу, као што је н. пр. она дводневна трка ватрогасаца по крововима у циљу истраживања детињих ногу и ципела. Скуп свију

полицијских операција доказује потпуно одсуство расуђивања, хладнокрвности и методе. У осталом, ова несумњиво тешка истрага није могла бити ни довршена, пошто су прва и битна обавештења, на којима је почивала, била сасвим погрешна и лажна. На основу њих није било могућно, чак и са правилним резонавањем — само овде није био тај случај — доћи до правилног решења проблема. Уместо иницијативе, брзог одлучивања, тачног посматрања, прецизног анализисања и брзог извршења ми, напротив, налазимо грубе заблуде, одсуство сваке разумне и смишљене иницијативе, устезање, неодлучност, спорост и одсуство сваке логике и методе. Додајмо овоме још и примитивну и непотпуну организацију полиције у Брислу и његовим предграђима, па ћемо добити праву слику ствари: анархију и хаос у незнању и неспособност. Треба ли се онда чудити што се Брисл сматрао у Брабанту као рај крадљиваца и убица, и што сви, мало необичнији злочини, који се у њему изврше, остају увек некажњени, изузев оних код којих су кривци на делу ухваћени, или чији се извршиоци сами пријављују власти,

Као што се из изложених редака види, полиције у Швајцарској и Белгији далеко су од тога да буду савршене, за какве се код нас обично сматрају. Па ипак код њих има, нарочито по већим варошима, много врло добрих ствари, које нам, неоспорно, могу и служити за углед. То су, на првом месту, њихови административни прописи у погледу реда, спокојства, сигурности, јавног саобраћаја, чистоће и т. д. на улицама и јавним местима, као и озбиљност и педантерија с којима њихови органи ове прописе извршују. Њихови нижи органи: улични позорници и агенти по правилу су врло добри и за службу употребљиви. Службу врше предано, савесно и махом са пачијом. Плата им није бог зна колико велика (ипак је много већа но код нас), али су зато осигурани пенсијама. У њиховој служби владају одличан ред и дисциплина, и сваки зна тачно свој посао. Све ово вреди и за оне више полицијске органе, које не бира народ непосредно. Интересантно је, међутим, да су међу њима врло ретки чиновници са факултетским образовањем, али зато имају довољно професионалне спреме, коју су стекли дугим службовањем.

2. И у Швајцарској и у Белгији постоје и административна и судска полиција са различитим делокругом рада, и разним правима и дужностима. Задатак је прве да се стара о реду и сигурности, и да *предупређује* кривична дела, док друга има за дужност *истраживање* и предавање надлежним судским властима извршилаца ових дела. Прва стоји под административним, односно управним властима, а друга под државним тужиоштвом односно истражним судијама. Извесни полицијски органи врше, међутим, дужност и једне и друге полиције.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

Л Е Ш¹⁾

Цео свет зна да су особености леша, а нарочито његов положај на месту где је нађен, од највеће важности за истрагу. Захваљујући њима често је могућно одмах констатовати да ли је у питању злочин, или самоубиство, или несрећан случај. Са овог разлога потребно је дефинитивно утврдити положај леша и његове непосредне околине. Ово се може учинити само помоћу фотографије.

Како треба фотографисати леш да би његова фотографија у истини користила истражи?

Пре свега треба фотографисати и фиксирати положај леша у односу према осталим предметима који се налазе на лицу места. Обично је довољан општи изглед овог места. Пошто лежи на земљи, треба га прво фотографисати одозго, постављањем фотографске коморе у вертикалан положај. Овај изглед одговараће импресији коју добијамо испитујући мртваца, нагнути над њим. Али како се, приликом овог испитивања, не задовољавамо само са овим прегледом, већ изглед леша испитујемо са разних страна, то и приликом фотографисања леша треба поновити ову исту операцију, замењујући око фотографским апаратом. Разуме се већ, да центар објектива треба, по могућству, да се подударе са средином тела, која је близу бедара.

У случајевима, у којима је потребно фотографисати леш са стране ногу (силовање женске итд.), треба избегавати објективе са сувише кратким жижама, јер снимања помоћу њих дају лажну импресију услед претеривања у перспективи. Све фотографије ове врсте, изузев извесних снимања са стране ногу, могу се са успехом добити помоћу Бертилоновог метричког апарата, а на основу фотографија помоћу овог апарата могућно је доцније реконституисати мере, које су понекад од врло велике важности. Најзад и градусани картони, које је Бертилон специјално конструисао за фотографије лешева и мртвачких сандука показују, кад се посматрају са фокалне дистанције (10 до 15 см.) нарочити рељеф.

Ако нема метричког апарата, треба се користити стативима, бар за фотографије које се узимају одозго. У крајњем случају за ово се могу употребити дупле или покретне степенице, које треба учврстити са две попречнице у висини која је потребна да би се на плочи добило цело тело. Комора и објектив окренут на доле биће на овим попречницама.

За потпуно бочна снимања, која су корисна за констатовање положаја леша на земљи или патосу, треба метнути апарат на земљу, и извршити снимање у овом положају.

Ако је леш на кревету, његов изглед одозго неопходан је у већини случајева. Помоћу статива са комором и великим објективом (angulaire) могућно је добити његову фотографију.

Фотографисање леша, који седи у фотељи, није ни мало тешко. Фотографска плоча у овим случајевима треба да хвата цело тело (дакле и ноге). Прво снимање биће, као и увек, тачно с лица, док у другом треба фиксирати профил, али тако да се опет види цело тело. Према потреби, треба извршити снимање и позади столице, фотеље итд.

Понекад је потребно фотографисати главу леша са мањом редукијом, као н.пр. у случају задављивања, да би се показао начин на који је врат био окружен конопцем итп. који је служио за убиство.

Ако се на лешевима налазе ране, потребно је фиксирати њихов изглед на фотографској плочи са редукијом много мањом од оне на фотографијама које показују цело леш. Међутим збирка ових фотографија, са релативно слабом редукијом, није увек могућна на месту догађаја, а особито без померања леша. Како ово треба избећи по сваку цену све докле док се не изврше све потребне констатације на лицу места (увиђај), треба причекати док ово не буде готово на приступити фотографисању рана. Ово се евентуално може извршити и у мурги, али у сваком случају леш треба преместити на место где је светлост што повољнија. За снимање рана потребне су ортохроматичне плоче, да би се добили сви детаљи.

Околина леша.

Раније смо говорили о траговима борбе¹⁾ као што су: угажена трава, исти или разни трагови ногу, угужвани застирачи итд. Такође смо доказали важност крвних трагова на намештају, зидовима, патосу земљи итд. Видели смо тако исто да понекад свака сумња о томе да ли је самоубиство или злочин ишчезава услед констатовања да су врата с поља обијена, или да је прозор разбијен итд. У овим последњим случајевима, међутим, потребно је озбиљно проверавање трагова обијања, јер оно може бити и симулирано.

Студирање свих ових трагова веома је важно код смрти услед дављења или вешања, јер сама секција често није довољна да осветли тако важно питање: самоубиство или злочин?

Проучавање локава крви око леша, пружиће иследнику обавештења о томе: да ли је жртва остала на месту где је пала, или је ово место променила.

Још је Фрекон истакао важност испитивања угнућа око леша који се налази у кревету. Поводом овога он вели: «Једно лице нађено је мртво у кревету са раном од бријача, ножа, револвера или ма кога оружја. У многим случајевима биће од користи ако се поред леша констатује угнуће душека или јастука од личности која је раније заузимала место у истом кревету. Полицијски комесари, позвани да констатују браколомство на делу, означаће увек овај факт — разуме се ако он постоји — у својим записни-

цима. Убице се могу вратити после извршеног злочина да промене положај своје жртве. Овај маневар лако је познати, не само по локализацији ружичасте боје декубитуса, већ још и по спљоштености делова који су били у додиру са местом на коме је леш почивао извесно време после убиства. Ова спљоштеност лако се може студирати на лешевима који се налазе на столу у слушаоници.

(СВРШИТЕ СЕ)

ИНТЕРЕСАНТНИ КРИВИЧНИ ПРОЦЕСИ

Hugo Friedlaender

Спиритистички медиум Ана Роте.

(СВРШЕТАК)

Стручњак, професор Д-р Десоар: Он зна из многоструког искуства, да гледаоци често пута на најнепојамнији начин изопачавају факта не из зле воље, него услед узбуђења и утицаја, који леже у околини дотичних лица. Један опсенар једном је подражавао медуалистичке експерименте, не казујући ништа гледаоцима о томе, да се ту ствар тиче само подражавања. Учесници су после причали о томе, шта су видели. Њихови извештаји били су оштампани и у спиритистичким листовима. Одатле се може видети, како најпростије опсенарске вештине постају феноменима. Да би се те ствари могле тачно посматрати, потребна су и извесна техничка знања. Он је био на многим седницама код госпође Роте. Он само може рећи, да је оно, што је он видео, био швиндл, и то швиндл, који је извођен на сасвим бедан начин. Сваки мађионичар стидео би се, да на тако скучен начин ради. Сто је био застрт, столица, на којој је седела госпођа Роте, била је тако наменшена, да је у соби била начињена нека врста тамног троуглог угла. Ова мрачна комора служила је госпођи Роти, да отуда изводи своје апорте. Претрес њеног одећа био је једна лакрдија, која је трајала један минут. Да би се извршио један потпун претрес, њу је требало скинути голу голцату; над њом је требало извршити и гинеколошки преглед. Госпођа Роте је на сасвим простачки начин управљала пажњу учесника на њену десну руку, а левом је руком радила. Сваку паузу она је употребљавала, да хитро припреми оно што ће доћи. Њене техничке вештине нису били баш тако велике, али је она била врло вешта, да одстрани пажњу и да искористи слабости присутних лица. Ипак је могућно, да је она своје вараличке продукције вршила са промењеним стањима света, не са чистом и непомућеном свешћу, већ да у неку руку врши «свету превару» у уверењу, да испуњава неку вишу мисију. Она није сасвим и баш проста варалица: она је извесно уверена у своје способности. Сем тога она има дар, да у свакога пробуди велико поверење. — Предс... Да ли би нам могли разјаснити поједине ствари, о којима је

¹⁾ Из дела Dr. R. A. Reiss-a: Manuel de police scientifique (technique).

¹⁾ Види у «Полицијском Гласнику» за прошлу годину г. Рајсов чланак: «Судска фотографија».

www.vidosvidoceno? Стручњак: Не могу. Саопштења појединих лица не могу се објаснити, јер сваки поједини човек може разне ствари, које почивају на обмани, износити као факта. Ја вас подсећам на познату мађионичарску вишину, кад мађионичар баца поморанцу шест до осам пута у вис у све вишим остojaњима, а при том сваког пута све ниже спушта руку. Последње тобожње бацање извршује са руком сасвим доле слуштеном.

Али мађионичар меће поморанцу на своје крило и само ради тако, као да је баца у вис. Сви гледаоци пак, уверени су, да је поморанце нестало у ваздуху. То је један пример, како се применом, буђењем очекивања могу изазвати обмане.

Државни тужилац: Да ли можете објаснити, како се могло цвеће појављивати неповређено и свеже као роса? Стручњак: Могућно је, да се то чинило помоћу једне влажне кесе од воштаног платна. — Виши лекар Др Хенеберг: цвеће се може и ледом конзервирати.

— Бранилац Др Швиндт: Господине професоре Др Десоаре! Да ли можете видовитост објаснити са философске тачке гледишта? Стручњак: Такве обмане дешавају се и код потпуно нормалних лица.

У многим случајевима ту се ствар не тиче халуцинација, већ илузија, као што се н. пр. може десити неком човеку, да му се каква завеса привида као нека прилика. — Бран. Др Швиндт: Ви, дакле, сматрате, да је то цуки случај што су били тачни описи, к'је је дала госпођа Роте у појединим личностима. Стручњак: Да. — Бранилац: Да ли сте се ви у вашим студијама занимали и спиритизмом?

Стручњак: Јесам. — Бранилац: Онда је значајно, да ови проблеми и апорти још нису научно оборени? Стручњак: Па онда би се морало поништити све наше хиљадугодишње научно искуство и изборити све научне поставке о бићу материје.

Терет доказивања лежи на другој страни. Мора се навести сасвим стриктан и објективан доказ, који не зависи од способности опажања појединих лица. — Бранилац: Па како се може објаснити то, што је оптужена толико цвеће извлачила из своје одеће? Стручњак: Има много могућности, само не знам, зашто би ја морао лупати главу о томе. — Стручњак, виши лекар Др Хенеберг: Према огледима, које сам ја вршио са оптуженом у болници, могу рећи, да је оптужена давала сасвим неодређене описе о личностима и да је тек после, уз помоћ дотичних гледалаца и њихових несвесних узгредних примедба, своје описе све више специјализирала и подробније их излагала. — Предс.: Је ли то, што смо чули о видовитости, патолошка појава? Стручњак: То је патолошка појава, али њу не треба схватити као душевну болест.

Сведок Герлинг: Импресарио Јенч умео је вешто, да испипка поједине чланове фамилије. Оне ствари, које је он дознавао, после је износила госпођа Роте. На једној седници била јој је намештена једна замка и она је директно пала у ту замку, јер је дала измишљене податке о извесној личности. — Стручњак, проф.

Др Цупе: Проблеми апорта су најпривиднији и он је према њима скептичан. У осталом он мора рећи, да такве комплициране манипулације, какве су се морале вршити код апората, нису вршене у трансу. Код сведока морају се разликовати 3. групе: 1. индиферентни, 2. обманути, 3. они, који се куну у госпођу Роте. Ови последњи чврсто су убеђени у постојање надчудних сила. Али се при том мора замислити и то, да је оптужена стојала према учесницима одприлике као хипногизер према хипнотисанима. Пало је питање: Зашто госпођа Роте није постала мађионичарком? Па зато, што она као мађионичарка, према сведоцима проф. Др Десхара, не би баш особито напредовала, јер су њени трикови прости, и што њена способност за обманљивање публице успева само у оној особитој спиритистичкој средини, где се седнице отварају молитвом, где се друштво оловљава са „брата“ и „сестро“ и где се дешавају остале сличне ствари, које дејствују на пријемчиве душе. Стање трансa код госпође Роте није било право, јер је оно брзо долазило и врло брзо пролазило. Што се тиче медицинске стране, мора се истаћи, да госпођа Роте за све време притвора није показивала ни какво абнормално душевно стање. Према свему закључујем, да код оптужене постоји извесна умањена свест, али није искључена слободна воља. — Тиме је завршено доказивање на претресу.

Државни тужилац Фридрих: Ствар је теолога, да испитају, чега и колико има у себи спиритизам. Овде је питање о томе, да ли је оптужена извршила кажњиве радње и да ли је за то одговорна. Оптужена, нема сумње, у великој мери влада собом. Та влада собом била јој је потребна, да би успешно изводила своју улогу. Она уз то има нечега што фасцинира, она има нечега у својим очима, што утиче на простодушне. Она је и за ових шест дана претреса показала велико владање собом. Она је са самопоуздањем, на мудар и сигуран начин припремала заједно са Јенчом седнице. Унапред се све најбрижљивије испитивало, лекари и научници искључивани су са седница колико год је било могућно. Без обзира на случај, кад је ухваћена од полиције, она је и у многим другим случајевима хватана у varaњу. Њени говори у трансу понајвише су се састојали из религиозних напомена, које су се лако училе напомет. Она је за то употребљавала једну песарицу из године 1839. Тако исто није тачно, да је она била без свести за време говора у трансу. Она се можда и налазила у неком стању полусна, али њена моћ воље није била искључена. Она је при пуној свести варала слушаоце, како им може у разним формама доносити поздраве од духова. Она је била при толикој свести, да је описанске вештине изводила са потребном окретношћу. Доказано је, да је она извршила превару у 59 случајева. При одмеравању казне треба имати у виду, да су махинације оптужене биле *оште ошасте*. Она је у својим радњама спекулирала са најсветијим људским осећајима. Она због

тога заслужује најоштрију осуду, што је радила, да би постигла материјалне користи. Њени поступци су и због тога опасни, што је она духове, који су се можда већ колебали, још више избила из равнотеже. Ја предлагам казну од 2½ године затвора, а поред тога 500 марака новчане казне, с тим, да јој се урачуна одлежани притвор од 6 месеца

Бранилац Др Швиндт: Ја допуштам себи слободу, да прво подсетим суд на то, да је претходница оптужене, ранији медиум Валеска Тепфер била осуђена само 6 месеца затвора. Не може се управо разумети, зашто би оптужену требало строже казнити. Суд неће очекивати, да се ја занмам проблемима, који су овде изношени за шест дана претреса. Да ли је веровање спиритиста оправдано или је то слепа вера, може се оставити на страну. Људи се осећају срећни у тој вери и за то им треба оставити ту веру. Али ја сумњам, да ли овде стоји случај преваре у правном смислу. Овде је питање о радњи и накнади и о томе, да ли је оптужена добро мислила. Оптужена није за новац обећавала неку одређену радњу, већ само могућност, да се може присуствовати седници. Она никада није поуздано стављала у изглед, да ће њени експерименти успети. Немогућно је ставити се на то гледиште, да је ова казанџика са својим духовним способностима морала стајати изнад моћи познања толиких високообразованих људи, који су је тражили и са њоме веровали у надземаљске, надчудне ствари. Она извесно није мање веровала него сви остали; она је такође једна међу многима. Она је веровала, да чини добро дело, док је није пронашао Јенч. Од тога времена ствар на сваки начин добија нешто занатски карактер. Учесници на седницама могли су се разочарати о ономе што су видели, могли су бити вређани у својим унутрашњим осећањима, али о каквој превари у правном смислу не може бити ни речи. Ако суд није тога мишљења, онда треба обратити пажњу на то, зашто је државни тужилац предложио тако необично високу казну. Један стручњак назвао је оптужену патолошком варијететом; то је права противречност. У сваком случају оптужена је једна хистерична, лако узбудљива особа. Ако би била осуђена, онда је довољно осудити је са 6 месеца, колико је већ одлежала у притвору.

Бранилац Др Тине: Очигледно је, да је овај претрес требао да буде један велики удар за спиритизам, али се он претворио у један удар по води; он није ништа допринео, да се спиритизам искорени. На против, овај је претрес постао највећом рекламом за спиритизам. Да ли је уопште било потребно, да се спиритизам сузбија? Толико ипак стоји несумњиво, да спиритизам не пружа ничега неморалног, ничега кажњивог, а с друге стране дотиче се читавог низа највећих проблема. Сваки је човек имао можда једном тресутака, у којима би озбиљно размишљао о тим проблемима и када је у фаустовском нагону пожелео да отшкрине ону завесу, која је навучена

између чулног и надчулног света. Спиритизам се не да сузбијати правним средствима. Ако се хоће његово сузбијање онда то треба чинити образовањем и просветом. Оптужена, која се није много бринула [о свету, већ живела повучена у себи, која се кретала у уским границама и делала само у уском кругу њој оданих људи, извесно је била сасвим далеко од сваког занатисања. Људи, који су долазили њој, посећивали су је као што се посећује какав интересантан позоришни комад или каква мађионичарска представа; они су просто хтели, да буду са осталима ту. Други су опет долазили интересујући се научно за рад оптужене. Сви су они драговољно давали своје улоге. Овде не стоји случај вараличког изношења лажних чињеница. Оптужена је свакоме остављала, да сам ствара суд о ономе што је видео. Није оптужена обмањивала публику, већ је публика саму себе обмањивала. Што се тиче апората суд не сме изгубити из вида, да је ту било врло много незнатних људи са практичним разумом и академски образованих који су апорте сматрали као пране. Суд мора доћи до уверења, да ми стојимо пред стварима, које не можемо објаснити. Оптужена је једна болесна хистерична особа. Ако се хоће да говори о неким жртвама спиритизма, онда је оптужена за највеће жаљење.

После кратког саветовања председник суда објавио је ову пресуду: Суд сматра да су имовно оштећени они, који су ишли оптуженој, да виде њена извођења из царства духова, на место тога добили мађионичарске продукције. Они нису добили оно, нашта су имали права по уговору. Што се тиче исказа сведока, који су тврдили, да су видели надчулне ствари, суд стоји на становишту стручњака, да ту мора имати места само оно, што је данас општим добром науке и што данас већина образованих признаје као тачно у науци. Да је оптужена казала, како се у њој налазе природне силе, које она не може себи да објасни, она онда не би могла бити осуђена. Али кад она говори о надприродним стварима, она је онда казала нешто, што не може извршити. По мишљењу суда људи нису пажљиво посматрали и били су обмањивани. Тако исто сведоци су били врло склони, да се даду обманути, као што доказују закључци, које је професор Селин извео из теорије о астралном телу приликом случаја у Цириху. Ко тако посматра, не може се сматрати за поузданог посматрача. И код других лица стоји случај недовољног посматрања. По мишљењу суда апорти стоје по готову искључиво у тесној вези са говорима у трансу. У сваком случају људи нису долазили оптуженој, да чују само њене говоре у трансу, а и ти говори нису држани у безвесном стању. За то нема места примени §-а 51 казненог закона. При одмеравању казне морало се узети у обзир, да је оптужена једна хистерична особа. Она је на делу ухваћена; она је обављала један разгранат занат, али се у појединим случајевима преваре задовољавала са скромном зарадом. Мора јој ое

узети у олакшавану околност то, што јој је долазила у помоћ и лаковерност спиритиста. Нека лица била су изгубила веру у Бога, али је она допринела, да се та лица опет врате вери — наравно само у тој форми, што су та лица нашла спољашњу спону између овог и оног света, док је црквена права вера битно друкчија. Ако је дакле оптужена и веровала, да чини добро дело, опет је за њу отежавна околност, што се са религијом фривољно играла и што је и после демаскирања још порицала оно, што се више није дало порицати. С обзиром на све ово суд је осудио оптужену на годину и 6 месеци затвора, с тим, да јој се одлежани притвор урачуна у издржаних 8 месеца. Госпођа Роте по савету својих бранилаца није се жалила против ове пресуде.

С немачког М. Ј. П.

ПОУЧНО-ЗАБАВНИ ДЕО

ВИДОКОВИ МЕМОАРИ

(НАСТАВАК)

Како сам ја последњи дошао то сасвим природно на мене паде сва сумња. Тај ме оптужи отворено и цела дружина представљаше суд. Цабе сам се ја бранио, они решише да ме претресеу и почеше ме свлачити. Али се запрестастише кад на мојој кошуљи приметеше — робијашки знак. „Робијаш! узвикну Роман, робијаш међу нама!.. то је шпијун.. премлатите га или стрељајте... то ће брже!“

Чуо сам да пуне пушке.

„Станите! командова шеф, треба прво да врати новац.“

„Да, новац ће бити враћен, рекнем ја али је потребно да ме саслушате насамо.“ Роман пристаде. Сви су мислили да ћу признати, али кад смо били насамо ја му понова кажем да нисам кривац и да би га пронашао казах му једно средство о коме сам некад читао, чини ми се код Бергена!¹ — Романсе појави са толико сламки у руци колико је било присутних. „Пазите рече он, ко буде имао најдужу сламку тај је украо паре“. Поче извлачење и кад се сврши сваки донесе своју сламку... једна једина била је краћа од других; то је била некога Јосифа Доријола., „Ти си тај!“ рече му Роман; све су сламке биле једнаке, а ти си твоју поткратио те си се сам издао...“

Одмах претресосе Јосифа и новац се нађе у његовом појасу, те се ја потпуно оправдам, чак ми се и Роман извини, али ми рече да престајем бити члан његове дружине. „То је штета, рече, али појмићете да пошто сте били на робији...“ (он не доврши; метну ми петнаест дуката у руку и натера ме да обећам да нећу никоме причати шта сам видео док не прођу двадесет и пет дана. — И ја сам ћутао.

¹) Француски књижевник

Пр.

Петнаеста глава

После опасности, којима сам се излагао док сам био са Романоу и његовом дружином, може се замислити радост, коју сам осећао, кад сам се од њих одвојио. Било је јасно, да ће влада, кад се учврсти, предузети најозбиљније мере да ујемчи безбедност у земљи; и остаци ових дружина под именом *Витези Сунца* или *Христово Друштво*, које су за своје оснивање имале да захвале нади у политичку реакцију, која је била одложена на неодређено време, не би могли избећи уништавање, чим се то буде озбиљно хтело. Једини часан изговор њиховог хајдуковања краљевство, не постојаше више, и ма да Ивери, Лепретри, Булажени, Вастиди, Жозиони и други синови честитих фамилија, тецијху славу нападајући поштаре, и зато што су од тога имали за себе користи, хајдуковање престајаше бивати начин којим се доказује да се мисли добро кад се насилним путем отима држави новац. И сви они гиздавци, којима је било тугаљиво с пиштољем у руци заустављати ношење трговачког новца и усређивање наплаћених пореза, крили су се већ у својим домовима ако су их имали или се труђаху да остану далеко од позорнице њихових радњи. Најпосле ред се повраћаше и он закачињаше на крају и разбојнике ма каква била њихова боја или њихов циљ; они не уживаху више никакву наклоност. Ако би у таквим приликама ушао у друштво ових разбојника онда би, на страну рђав глас о коме више нисам сумњао, значило да имам намеру да сигурно дођем на гилотину. Али мене је друга мисао занимала; ја сам хтео ма по којој цену да избегнем прилике и путеве злочина; желео сам да останем слободан. Писам знао како бих ову жељу остварио, али ништа, моја је судбина била одређена, ја сам, као што се каже, направио крст на заводу. Хитар, као што сам био, удаљавао сам се све више и више, ишао сам у правцу ка Лиону избегавајући главне путеве до околине Оранжа, ту стигох рабације који су ишли у истом правцу у коме и ја. Почео сам са њима разговор, и како ми изгледаху добри људи, нисам се устезао да им кажем да сам војни бегунац и да ће ми учинити велику услугу ако ми помогну да не жандарми не примете; они пристадоше да ме приме у друштво. Мој предлог није их нимало изненадио, чак је изгледало да су они очекивали да ћу потражити њихову заштиту. У ово време, а нарочито на југу, није било ни мало ретко срести људе, који су бежали испод заставе, да би се свесно предали на милост и немилост судбини. Било је сасвим природно што су ми рабације поверовали на реч. Они ме примеше лепо, а новац, који им ја намерно показах учини да се још више заинтересују за мене. Уговорисмо да сам ја као син њиховога газде и како су мислили да први пут путујем окитише ме пантљикама и цвећем, због којих ми знакова у свакој крчми сви честитаху.

Као нови *Јован од Париза* био сам се доста добро привикао на нову улогу, само неопходни трошак, да би улогу до-

стојно представљао, наносио је мојој кеси видне повреде, и кад сам се у Гијотијеру двојио од ових људи беше ми остало свега двадесет и осам марјаша. Са тако малом сумом нисам ни помислио на каква хотел на тргу Торо. Пошто сам неко време лутао по прљавим и мрачним улицама друге вароши у Француској, опазим у улици „Четири Шешира“ неку крчмицу где сам мислио да могу добити вечеру према моме имовном стању. Нисам се преварио, вечера беше средња и ја је врло брзо свршим. Имати апетит већ је једна неприлика а немати преноћиште то је друга. Док сам брисао нож, који у осталом и није био много масан, стрепео сам од помисли да ћу морати ноћити под велрим небом, али чујем да за једним столом близу мога говори поквареним немачким језиком, како се говори у неким срезовима Холандије, који сам говор разумевао потпуно. Саговорници беху један човек и жена, обоје постарији Јевреји. Знао сам да у Лијежу, као и у многим другим местима, људи ове врсте држе намештене собе и примају сумњиве људе. Одмах упитам ове да ли ми не би могли казати неки такав стан. Они ме понудише да одседнем код њих и одведу ме, у улицу Томасен. Шест кревета било је у соби у коју ме уведоше; ниједан од њих не беше заузет и како је било десет сати мислио сам да нећу ни имати друштва, и у том уверењу заспим.

Кад сам се разбудило чујем неки разговор, који ми је био познат.

— Ево већ шест и по сати куцају рече неки познат ми глас... а ти још *књеваш* (а ти још спаваш).

(НАСТАВИТЕ СЕ)

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам ова питања:

I

Суд општине градачке, актом својим Бр. 2885, пита:

„Суд ово општински уверио се, да полицијске власти не примењују подједнако закон о таксама.

Тако, начелник једнога среза тражи: да се пуномоћија, која издају приватни, напишу на таксираном бланкету од 2 динара, и поред тога да плате таксу за потврду 2-50 динара.

Исто тако, тражи: да се и уверења, који издају приватни, и која се тврде код општинских власти по ТБр. 337. закона о таксама, напишу на бланкету од 2 динара.

Међутим, начелник другог среза тврди пуномоћија на простој хартији, а тако и уверења која тврде општинске власти прима на простој хартији.

Како је овде неједнако тумачење закона о таксама, овоме суду потребно би било знати, који је начелник по овоме у праву за наплату таксе, а нарочито је овом суду потребно објашњење за поменуто уверења.

Зато суд моли уредништво да по овоме да потребно објашњење.

— На ово питање одговарамо:

Све дотле, докле се не уведе у живот члан 71. закона о таксама, пуномоћија могу бити писана на обичној хартији.

За њихову потврду власт може наплатити свега 2-50 динара, и то 2 дин. за саму потврду у смислу т. 43. тарифе, а 0-50 дин. за молбу по напомени код тачке 1. тарифе, јер се она не могу оптеретити већом таксом.

Уверења, која издају приватна лица на захтеве других, о каквом факту, не морају бити писана на бланкету све дотле, докле се не уведе у живот чл. 71., али онда мора бити прилепљена такса у 2 динара у смислу тачке 4. таксене тарифе.

Ако ова уверења потврђују среске власти, оне ће наплатити таксу за потврду према тачци 43. и за молбу према броју лица по т. 1. а ако их потврђују општинске власти, оне ће наплатити таксу из т. 337. тарифе у готовом новцу.

Овако на закон о таксама гледају у Пореској Управи, и тако власти треба и да поступају, да не би дошле до одговорности.

II

Деловођа општине аранђеловачке пита:

„Молим уредништво за објашњење:

Ко је надлежан за издавање уверења о сиротном стању и уверења за болничке трошкове, — да ли општински судови по чл. 5. тач. 6. закона о таксама. или пореска одељења, код којих су распореди порески, јер је ставом првим горње законске одредбе казано да су сиромаси они, који плаћају испод пет односно десет динара непосредне порезе, а упуством господина Министра Финансија од 18. априла 1898. године Прбр: 10. 499, и расписом господина Министра Унутрашњих дела од 28. маја 1898. год. Бр: 5713, наређено је, да се у овим уверењима ставља број распореда и сума непосредне порезе, и да таква уверења издају само оне власти, код којих су распореди порески а никакво и они општински судови код којих нису распореди порески.

Ја верујем да је закон јачи, али као деловођа општински, у општини где нема распореда пореског, наилазим на одговорност из чл. 5 тач. 6. под. 2. јер не знам колику непосредну порезу плаћа лице, које тражи уверење, и добијам у суду акта од више власти, која наређује да се поступа по упуству господина Министра Финансија и распису господина Министра Унутрашњих Дела, напред казаним; те сам на двоумици о тачној примени закона.“

— На ово питање одговарамо:

Према распису г. Министра Финансија од 26. фебруара 1902. године Пр.Бр. 5946, и распису његовом од 1. октобра 1903. год. Бр.Бр. 20495, као и чл. 5. тачке 6. закона о таксама, уверења о сиромашном стању издају општинске власти онога места, где живи лице, које тражи уверење о сиромаштини.

Према томе, пореска одељења нису надлежна за издавање ових уверења.

Они општински судови, који не врше наплату пореза непосредно, треба да има-

ју преписе распореда бр. 6 са свима променама које настану у току године, па да на основу њих издају уверења.

Ако преписе ових распореда немају, онда ће службено тражити податке од пореског одељења о количини пореза, који плаћају лица, која траже уверења, па ће на основу тих података издавати уверења.

III

Писар општине лебанске пита:

„Кмет села Криваче, рефератом својим од 1. марта 1911. год. Бр. 1078, оптужио је код суда општине лебанске за заузете сеоске утрине по § 375 а. крив. зак. извесна лица из села Криваче.

Заузеће ово извршено је на дан 28. фебруара т. год. и на заузетом земљишту одмах засађене шљиве.

Окривљени узети су за ово на одговор одмах 1. марта т. г. и дело су признали, што је и на лицу места чињеним увиђањем судским утврђено.

По овоме суд општ. лебанске на основу § 375 а. крив. зак. донео је своју пресуду 1. априла тек. год. Бр. 1747, којом су захватачи кажњени са по 5 дана затвора без рада, да утрину напусте и шљиве поваде, чим пресуда постане извршном, и да плате таксе за пресуду и присутним грађанима дангубе.

Пресуду ову суд није могао одмах саопштити осуђенима зато, што су исти били отишли у рад, не јавивши се суду при поласку. Да би се пресуда могла саопштити осуђенима, суд је под 16. мајем т. г. Бр. 1747, писао преко начел. ср. јабланичког и молио, да се осуђени потраже у земљи и стражарно упуте, да им се пресуда саопшти.

Од тог времена — 16. маја т. г. — до 16. новембра ове год. нису се осуђени пронашли, нити је ср. власт известила суд општински о исходу тражења, но како је суд сам дознао, да су се осуђени вратили својим кућама, то их је одмах позвао и пресуду им саопштио 16. новембра ове год.

Осуђени су изјавили благовремено жалбе на пресуду, и акта односна са пресудом суд општ. сproveо је одмах лесковачком прв. суду на разматрање и решење.

Лесковачки прв. суд, решењем својим од 9. децембра т. г. Бр. 40116, одобрио је пресуду суда општинског, и сва акта вратио суду на извршење.

Сад настаје питање, да ли је пресуда суда општ. лебанске Бр. 1747. застарела по § 396. крив. зак. пошто је од доношења пресуде — 1. априла т. г. па до саопштења исте 16. новембра т. г. протекло равно 7 месеци и 15 дана. Ако је пресуда застарела, а првостепени суд је одобрио, сме ли је суд општински извршити пошто је првостепени суд одобрио или не?“

— На ово питање одговарамо:

Пре него што је саопштена пресуда осуђенима, требало је утврдити: шта је радио срески начелник по тражењу општине лебанске, и да ли је његовим радом прекидана застарелост, па према томе

или саопштавати пресуду, или констатовати застарелост.

Кад то, међутим, није учињено, него је пресуда ипак саопштена, па се ни сами осуђени нису користили употребом жалбе да истакну застарелост, те се сада стоји пред једном извршном пресудом, која није застарела, онда се она, по мишљењу уредништва, мора и извршити, јер би се иначе одговарало за њено неизвршење.

IV

Један писар општине ипачке пита:

„По новом закону о таксама предвиђене су и таксе под ТБр. 377.: — „За извршење сваке пресуде или решења према вредности од сто динара 3%, па се даље напомиње: „Ова се такса наплаћује из новаца добивених по извршењу пресуде или решења.“

Моли се уредништво Полиц. Гласника за објашњење у овоме: — да ли се ова такса има наплатити и онда: „кад суд по својој извршној пресуди или решењу, а по званичној својој дужности *позове дужника и овај положи новац без пописа икаквог и изјави: да се одмах преда коме треба*“, или се има наплатити само: — „кад се дужнику изврши *попис имовине и продаја учини* па из оне продајне „цене наплати и та извршна такса 3% — или без обзира на све ово да се у сваком случају наплаћује.“

На ово питање одговарамо:

Како таксе из Бр. 378. тарифе одговарају таксама побројаним у Бр. 81. а код ових се последњих наплата врши само онда, кад се пресуде или решења извршују пописом и продајом у смислу § 456. грађ. суд. поступка, онда то исто правило мора да важи и за општинске власти.

Према томе уредништво налази, да таксу 3% треба наплаћивати само тада, кад се продајом врши наплата а не и у случајевима, кад осуђени положи новац на први позив власти, те не долази не само да продаје, него чак ни до пописа.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ФАЛСИФИКАТОРИ СРПСКИХ НОВЧАНИЦА.

У очи Божића, на Бадње Вече, приговорени су у Одеси ових пет лица: **Симеон Иванов-Бурев** и **Димитрије Семисонов-Поповић**, бугарски поданици, **Александар Соколов** и брат му **Федор Соколов**, руски поданици, и **Никола Пецов** и **Иван Станос**, турски поданици, као дружина која је правила лажне српске банкноте од двадесет динара у злату.

Преко једног повереника београдска је полиција сазнала још у почетку септембра пр. године, да у Русији постоји једна дружина која је припремала израду лажних српских новчаница од 20 динара у злату, које су тек пре три године пуштене у саобраћај, и које до сада никако нису биле фалсифициране. Управни повереник ступио је у везу са једним чланом те дружине и под руковођењем Управе Београда радио и путем писма и путем усмених разговора на састанцима са Буровим на упознавању

места фабрикации и чланова дружине. Пу Буров ради фалсификата, добивши и њихове црте, је се вешто старао, да све то остане у тај- ванредно лепо подешене примерке. Тада је

Симеон Иванов-Бурев

пости док израда банкнота не буде потпуно усекоро већ следовао и извештај Бурева да су довршена, Чак ни један одлазак повереников банкноте готове и позив да се иде у Одесу и

Димитрије Семенов-Поповић

у Одесу није у том правцу успео никаквим понесе доста нара ради куповине истих. У плодом. Радило се и даље стрљиво, и вештим ово време око половине децембра, та је дру-

Александар Соколов

манипулисањем полиција је ипак била добро јина испослала још једног свог члана, Спиру обавештена о сваком напретку дружине у из- Стојкова, који се представљао под лажним

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

ПОТЕРЕ

Камен Ђерђов, бугарски војни бегунац, побегао је из притвора среза зајечарског 30, прошлог месеца. Стар је 22 године, омали, приомањаст. Окривљен је за убиство у Бугарекој.

Денеша начелника среза зајечарског Бр. 30890.

Сава Н. бив. слуга код г. Владе Љотића, пензионера, из Смедерева, побегао је 28. прошлог месеца од свог господара и овом приликом отерао му једна проста кола, у која су биле упрегнуте две кобиле: једна од 8 а друга од 3 године.

Сава је стар 18—20 година, у лицу бео, плав, очију плавих, без бркова, средњег стаса. Денеша начелства округа смедеревског Бр. 17388.

Светозар Урошевић, звани „Сека Перса“, професионални коцкар, из Ниша, чију смо потерницу са фотографијом изнели у 37. броју листа од прошле године, није још ухваћен, и ако је несумњиво да је у Србији, и да скита по унутрашњости у друштву са осталим коцкарима. По тврђењу начелника среза параћинског, код кога Светозар одговара за обијање касе, он је пре неколико дана виђен у Младеновцу.

Денеша начелника среза параћинског Бр. 37470.

Јовица Цветковић, притвореник крагујевачког првостепеног суда, побегао је 4 овог м-ца из судског притвора. Родом је из Блоке, среза лепеничког, стар око 55 год., средњег стаса, просед, сувињав.

Денеша начелства округа крагујевачког Бр. 358.

Препоручује се полицијским и општинским властима, да за овим побеглим лицима учине најживљу потеру, и у случају проналаска-стражарно их унуте властима које су потернице издале, с позивом на означене бројеве акта или денеша.

СКРЕЋЕ СЕ ПАЖЊА

На дан 12. новембра прошле године једно непознато лице дотерало је у Паланку 2 воза и продало их Драгољубу Ђорђевићу, онда је одмах утекло, и не сачекавши да прими новац за продату сток.

Непознати продавац средњег је раста, стар 35—40 год., смеђ, широког чепа, шпичасте браде, у оделу сукненом какво носе сељаци из Млаве. Сточни пасоши, које је непознати предао купцу, гласе на име „Петра Фаурновића“, из Лесковца, среза млавског.

Продати волови матори су 6—7 год., мршави, лаке плаво-сиве. Досадањом истрагом утврђено је да су украдени.

Денеша начелника ср. јасеничког Бр. 28337.

Код начелника среза моравског, округа пожаревачког, налазе се два вола матора до 5 год. који су украдени још пре 2 год.: један лаке мургасте, бузаст, без роваша, а други лаке црвене, по гребену, грудима и ногама бео, са црвеном белегом око левог ока, и доњом ивицом ушију до главе засеченом.

Денеша начелника среза моравског, округа пожаревачког Бр. 24712.

у једној засебној и зидом ограђеној кући, на Хаџибејском имању код Одесе.

На посетку је на Бадње Вече донета одлука да се приступи хашшењу познатих чланова дружине и претресу њихових станова. Један од ухањених тројице, под утиском изне-

Федор Соколов

као „мустру“. Како је била бојазан да се он одмах у Земуну ухапси пре пошто буде ухањена главна дружина и ухвати место фабрикации, то је он разним лажним обећањима — као да је нађени кунац отишао за неки дан послом у унутрашњост — задржават у близини српских граница, док не дође згодан моменат и за његово хашшење.

Када је после, четворомесечног рада, било сигурно да је дружина сасвим готова за израду фалсификата, онда су један члан београдске полиције са једним поверљивиком и још

надног притварања и пред материјалним доказима о њиховој кривници, које је београдска полиција била раније прибавила (кореспонденција и лажне банкноте), признао је одмах кривницу, те је још исте ноћи приступљено претресу станова целе дружине и у поменутој кући на Хаџибејском имању похватани су и остали чланови дружине са машином, литографским плочама и целим прибором за фалсификовање банкнота. Од израђених банкнота нађено је само неколико примерака, јер је дружина била решила у последњем тренутку, да прво набави још

Никола Пецов

један чиновник Народне Банке, који је имао да игра улогу купца новчаница, 19. пр. мец. отишао у Одесу, и док су поверљивик и „кунац“ са Буревим преговарали о куповини и упознали се са још два члана те дружине, полиција је пратила сваки њихов покрет и на тај начин утврдила њихове станове и друге неке везе. По извесним околностима полиција је закључила, да ће машина за фабрикацију фалсификата бити у једном од њихових станова,

једну справу за ударање серија и бројева на банкнотама, пошто са ручним нумератором нису били задовољни, па тек онда да фалсификат као потпуно савршен пушта у саобраћај.

Похањена лица признала су кривницу, а затим је одмах издата наредба и послат један чиновник за Стојковим те је и он на први дан Божића у Пешти затворен. Његову фотографију и Ивана Станоса донећемо накнадно.